

ΣΧΟΛΙΟ - COMMENT - KOMMEHTAPHΪ

(For the English and Russian versions, scroll down! / Для английской и русской версий прокрутите вниз!)

=====

Σχόλιο

(σχετικά με την ηλεκτρονική αναδημοσίευση του αρχικά προ 36 ετών δημοσιευμένου άρθρου μου) 21 Δεκεμβρίου 2023

Αναδημοσιεύοντας στο Ιντερνέτ αυτό το κείμενο, το οποίο έγγραφο περαστικός από την Αθήνα τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο του 1986, ασφαλώς και εντυπωσιάζομαι. Πριν από 36 χρόνια, είχα ήδη ολοκληρώσει πέντε-έξι χρόνια μεταπτυχιακών σπουδών (σε Παρίσι, Λονδίνο και Βρυξέλλες) ειδικευόμενος σε ασσυριολογία, αιγυπτιακή ιστορία, χιτιτολογία, ιρανολογία, μυστηριακές θρησκείες της Ύστερης Αρχαιότητας, Γνώση, Μανιχεισμό, θρησκευτικό συγκρητισμό, και καταγωγή των Χριστιανισμών. Είχα ήδη συμπληρώσει τρία χρόνια έρευνας σε Ανατολική Τουρκία, Συρία, Ισραήλ, Ιράκ, Ιορδανία, Κουβέιτ, και Ιράν, ετοιμάζοντας την διδακτορική διατριβή μου στην (Δυτική) Γερμανία. Και είχα μόλις αρχίζει να μελετώ το Ισλάμ, Ισλαμική Ιστορία, ισλαμικές επιστήμες, τέχνες, σοφία και μυστικισμό, ξεκινώντας με μαθήματα στη Σχολή (Μεντρέσα) Σουχάντα του Αγιατολλάχ Γιάχγνα Αλαμέχ Νουρί (σχετικά: https://www.bbc.com/persian/iran/story/2008/01/080119_mf_nouri; σε φαρσί).

Όταν λοιπόν έγγραφο αυτό το άρθρο, είχα παύσει να είμαι χριστιανός ορθόδοξος και ήμουν άθρησκος πολίτης της Ελλάδας (επισήμως - αυτό αναφερόταν στην ταυτότητά μου). Είχα αρχίσει να εξοικειώνμαι με το Ισλάμ ως λαϊκή θρησκεία και καθημερινή ζωή, δοξασίες και λατρεία, είχα αρχίσει να αντιλαμβάνομαι το χάος που χωρίζει από την ιστορική αλήθεια και τους δυτικούς ισλαμολόγους και τους μουσουλμάνους θεολόγους, και είχα αρχίσει να καταλαβαίνω το πόσο πολυδιάστατο ιστορικό θέμα είναι το Ισλάμ. Αλλά σε καμία περίπτωση τότε δεν θα πίστευα ότι μόλις έξι χρόνια μετά την συγγραφή του εν λόγω άρθρου εκ μέρους μου θα αποδεχόμουν το Ισλάμ και θα γινόμουν μουσουλμάνος. Μάλλον θα γελοούσα, αν κάποιος μου έλεγε τότε κάτι τέτοιο, έτσι προφητεύοντας το μέλλον.

Εκείνη η περίοδος χαρακτηρίστηκε από την τάση μου να πάρω ίσες αποστάσεις από τα πάντα, ώστε να εξουδετερώσω ξένες επιδράσεις επάνω μου και να δω την ιστορική εξέλιξη αντικειμενικά και ψυχρά, ή μάλλον (για να είμαι ακριβής) ζεστά, δηλαδή αγαπώντας το αντικείμενο της έρευνας και της μελέτης μου. Έτσι, απόλυτα εκτιμώντας το βάρος της ιστορικής παράδοσης της Ανατολής (δηλαδή Μεσοποταμία, Αίγυπτος, Ανατολία, Χαναάν, και Ιράν), το οποίο πέρασε μέσα στο τότε κυοφορούμενο Ισλάμ, κατάφερα να διακρίνω και να επισημάνω την ουσία των καταστάσεων και περιστάσεων που προκλήθηκαν γύρω από τον προφήτη Μωάμεθ - κάτι το οποίο κανένας δυτικός ισλαμολόγος και κανένας μουσουλμάνος θεολόγος δεν μπόρεσε να εντοπίσει: όταν γύρω από τον ετοιμοθάνατο Μωάμεθ δύο ομάδες

πιστών συγκρούονταν για το ποιον θα ακολουθούσαν, 4000 χρόνια σουμεριακής, ακκαδικής, ασσυροβαβυλωνιακής και ιρανικής ιστορίας, παράδοσης, κληρονομιάς, αυτοκρατορικού ουνιβερσαλισμού, και εσχατολογικών προσδοκιών βάρυναν πάνω στις καρδιές και τα μυαλά τους, χωρίς εκείνοι να το αντιλαμβάνονται.

Είμαι λοιπόν σήμερα στα 67 μου πολύ χαρούμενος βλέποντας ότι στα 30 μου, με λίγο Ταμπάρι και λιγώτερο Τερμεζί, είχα καταφέρει να γράψω την επάνω αριστερά παράγραφο της σελίδας 31, η οποία αρχίζει με τις λέξεις: "το περίπλοκο της όλης υπόθεσης". Σήμερα, μουσουλμάνος και όχι άθρησκος, όχι μόνον δεν θα άλλαζα ούτε μία λέξη στην παράγραφο αυτή, αλλά επιπλέον θα έλεγα ότι η παρατήρηση αυτή αποτελεί την μόνη δυνατή βάση αντίληψης, κατανόησης και αποτιμησης του Ισλάμ και της εν γένει κυοφορίας και γέννησής του. Όλα τα άλλα όλων των μουσουλμάνων θεολόγων, αφελών μέσα στην αμορφωσιά και την επιπολαιότητά τους, και όλων των δυτικών ισλαμολόγων, δηλητηριασμένων μέσα στο αντι-χριστιανικό, αντι-ισλαμικό και αντι-θεϊκό μίσος τους, είναι απλώς παιδαριώδη και ασυνάρτητα. Μη βιαστείτε να νομίσετε ότι στην παράγραφο αυτή θα βρείτε όλη την Αλήθεια! Όμως σίγουρα θα βρείτε τους παράλληλους δρόμους τους οποίους πρέπει να βαδίσετε για να φθάσετε.

Υπάρχουν δύο μικρά τυπογραφικά λάθη (τότε τα κείμενα παραδίδονταν ως απλά χειρόγραφα και εύκολα ένα νεοελληνικό υ συγχέεται με ένα ν, σε επισεσορμένη γραφή, όταν ο γράφων είναι μάλιστα βιαστικός. Όταν μάλιστα η επιμέλεια κειμένου γίνεται από άτομο που δεν κατέχει το θέμα, τότε ένα μικρό λάθος διπλασιάζεται. Οι δύο τελευταίες λέξεις στην πρώτη γραμμή της δεξιάς στήλης στην τελευταία σελίδα πρέπει να αναγνωσθούν ως: «των Χαουαρίτζ». Προφανώς, ο επιμελητής κειμένου, αφού διάβασε το όνομα ως «Χαουαρίτζ» (η σειρά «αουα» θα φάνηκε ως κάτι το πολύ ξενικό για ένα Νεοέλληνα), το εξέλαβε ως όνομα άνδρα, ενώ είναι όνομα ομάδας: οι Χαουαρίτζ (Khawarij ή Kharijites/ الخوارج).

Σήμερα, 36 χρόνια μετά, παρά τον αναγκαστικό συγχρωτισμό με μουσουλμάνους (εντός του πλαισίου της παγκοσμιοποίησης) και παρά τις ηυξημένες σχέσεις της Ελλάδας με αρκετά μουσουλμανικά κράτη, η μεροληπτική και τυφλή Ελλάδα των αμόρφωτων ψευτο-πανεπιστημιακών και των άξεστων δήθεν γεωπολιτικών αναλυτών που ξερνάνε απόβλητα και παραλογισμούς στις τηλεοράσεις, στα ραδιόφωνα και στο Ιντερνέτ, η κατάσταση δεν έχει σε τίποτα αλλάξει. Η λέξη «Χαουαρίτζ» φέρνει ελάχιστα αποτελέσματα σε μία online search, και φυσικά δεν υπάρχει καν λήμμα στην ελληνική Wikipedia παρά το γεγονός ότι τα αντίστοιχα λήμματα είναι μεγάλα (Hâriciler/Хариджиты/哈里吉派/خوارج) όπως άλλωστε πρέπει.

Comment

(about the online republication of my article, which was originally published before 36 years) 21 December 2023

Republishing on the Internet this text, which I wrote when passing from Athens in October or November 1986, I am certainly impressed. 36 years ago, I had already completed five or six years of postgraduate studies (in Paris, London and Brussels) specializing in Assyriology, Egyptology, Hittitology, Iranology, Late Antiquity

mystery religions, Gnosticism, Manichaeism, religious syncretism, and the origins of Christianity. I had already completed three years of research in Eastern Turkey, Syria, Israel, Iraq, Jordan, Kuwait, and Iran while preparing my PhD thesis in (West) Germany. I had just begun to study Islam, Islamic history, Islamic sciences, arts, wisdom & mysticism, starting at the Madrasah Shuhada of Ayatollah Yahya Alameh Nouri (https://www.bbc.com/persian/iran/story/2008/01/080119_mf_nouri; in Farsi).

So, when I wrote this article, I had ceased to be an Orthodox Christian and I was an 'irreligious' Greek citizen (officially; it was mentioned on my identity card). I had started to familiarize myself with Islam at the level of popular religion and daily life, belief and cult; I had begun to perceive the chaos that separates the historical truth from the Western Islamologists and from the Muslim theologians; in addition, I had commenced to fathom what a multidimensional historical subject Islam is. But in no way would I then have thought that just six years after writing the article in question I would accept Islam and become a Muslim. I would have probably laughed if someone had said something like that to me at the time, thus foreseeing the future.

That period was characterized by my inclination to take equal distances from everything, in order to neutralize external influences on me and to see the historical development objectively and 'coldly' (or rather, to put it better, 'warmly'; namely expressing deep love for the object of my research and study). Consequently, comprehensively appreciating the weight of the historical tradition of the Orient (i.e., Mesopotamia, Egypt, Anatolia, Canaan, and Iran), which was introduced into the then-embryonic Islam, I was able to discern and comprehend the essence of all the situations and the circumstances, which arose around the prophet Muhammad - something that no Western Islamologist and no Muslim theologian managed to detect: when around the dying Muhammad two groups of believers clashed over who to follow, 4000 years of Sumerian, Akkadian, Assyrian-Babylonian and Iranian history, tradition, heritage, imperial universalism, and eschatological expectations weighed upon their hearts and minds, without them understanding it.

So, today at 67, I am very happy to see that, when I was 30, having little knowledge of Tabari and even less of al-Tirmidhi, I managed to write a text like that of the top left paragraph of page 31, which begins with the words: "the complexity of the whole affair". Today, being a Muslim and not an irreligious man, not only would I not change a single word in this paragraph, but I would also say that this observation is the only possible foundation for the accurate perception, comprehension and evaluation of Islam, and of the entire process of its inception and emergence. All the rest, said or written by either the Muslim theologians, who are gullible in their ignorance and frivolity, or the Western Islamologists, who are poisoned in their anti-Christian, anti-Islamic and anti-Godly hatred, is just childish and nonsensical. Do not come fast to the conclusion that in this paragraph you will find the entire Truth! All the same, you will definitely find the parallel roads that you have to walk in order to get there.

There are two small typographical errors (at the time, the texts were submitted as manuscripts, and a Modern Greek -u can be easily confused with a -n, in cursive writing, particularly when the author writes fast. When the editing of the text is done by a person, who does not know the subject, then a small error is doubled. The last two words on the first line of the right-hand column on the last page should be read

as: "of the Khawarij". Apparently the copy editor, having absolutely misread the name as "Khaonarij" (the sequence "awa" being apparently too alien for a Modern Greek), considered it as the name of a man, whereas it is that of a group: the Khawarij (Khawarij or Kharijites/ الخوارج).

Today, 36 years later, despite the forced acculturation (within the globalization context) and in spite of Greece's increased relations with several Muslim states, the biased and blind Greek state infested with uneducated pseudo-academics and uncouth, fake geopolitical analysts, who spew rubbish and nonsense on TV channels, radio programs, and on the web, the situation has not changed at all. The word "Khawarij", written in Greek, brings up very few results in an online search, and of course, there is not even an entry in the Greek Wikipedia despite the fact that the respective entries are as long (Hâricîler/Хариджиты/哈里吉派/خوارج) as they should be.

Комментарий

(об онлайн-переиздании моей статьи, первоначально опубликованной до 36 лет) 21 декабря 2023 г.

Перепечатывая в Интернете этот текст, который я написал, проезжая из Афин в октябре или ноябре 1986 года, я, конечно, впечатлен. 36 лет назад я уже закончил пять или шесть лет аспирантуры (в Париже, Лондоне и Брюсселе) по ассириологии, египтологии, хеттитологии, иранологии, мистическим религиям поздней античности, гностицизму, манихейству, религиозному синкретизму и истокам христианства. Я уже провел три года исследований в Восточной Турции, Сирии, Израиле, Ираке, Иордании, Кувейте и Иране, одновременно готовя докторскую диссертацию в (Западной) Германии. Я только начал изучать ислам, исламскую историю, исламские науки, искусство, мудрость и мистицизм, начиная с медресе Шухада аятоллы Яхья Аламе Нури (<https://www.bbc.com/persian/iran/story/2008/01>). /080119_mf_nouri; на фарси).

Итак, когда я писал эту статью, я перестал быть православным христианином и был «нерелигиозным» гражданином Греции (официально это было указано в моем удостоверении личности). Я начал знакомиться с исламом на уровне популярной религии и повседневной жизни, верований и культов; Я начал осознавать хаос, который отделяет историческую правду от западных исламологов и мусульманских богословов; кроме того, я начал понимать, каким многомерным историческим субъектом является ислам. Но ни в коем случае я бы тогда не мог подумать, что всего через шесть лет после написания рассматриваемой статьи я приму ислам и стану мусульманином. Я бы, наверное, рассмеялся, если бы кто-то сказал мне тогда что-то подобное, предвидя таким образом будущее.

Этот период характеризовался моей склонностью отходить от всего на равной дистанции, чтобы нейтрализовать внешние воздействия на меня и видеть историческое развитие объективно и «холодно» (или, лучше сказать, «тепло», а

именно выражая глубокую любовь для объекта моего исследования и изучения). Таким образом, всесторонне оценивая вес исторической традиции Востока (т. е. Месопотамии, Египта, Анатолии, Ханаана и Ирана), которая была внедрена в тогда еще зарождающийся ислам, я смог различить и понять суть всех ситуации и обстоятельства, возникшие вокруг пророка Мухаммеда - то, что не удалось обнаружить ни одному западному исламоведу и ни одному мусульманскому богослову: когда вокруг умирающего Мухаммеда две группы верующих спорили о том, кому следовать, 4000 лет шумерской, аккадской, ассирийско-вавилонской и иранской истории, традиций, наследия, имперского универсализма и эсхатологических ожиданий легли бременем на их сердца и умы, хотя они этого и не поняли.

Итак, сегодня, когда мне 67 лет, я очень рад это видеть, когда мне было 30, имея мало знаний о Табари и еще меньше об ат-Тирмизи, мне удалось написать текст, подобный верхнему левому абзацу страницы 31, который начинается со слов: «сложность всего дела». Сегодня, будучи мусульманином, а не нерелигиозным человеком, я не только не изменил бы ни одного слова в этом абзаце, но и сказал бы, что это наблюдение является единственно возможным основанием для правильного восприятия, понимания и оценки Ислама, а также всего процесса его зарождения и возникновения. Все остальное, сказанное или написанное либо легковверными в своем невежестве и легкомыслии мусульманскими богословами, либо западными исламологами, отравленными своей антихристианской, антиисламской и антибожественной ненавистью, - это просто ребячество и бессмысленно. Не приходите сразу к выводу, что в этом абзаце вы найдете всю Истину! Тем не менее, вы обязательно найдете параллельные дороги, по которым придется пройти, чтобы туда попасть.

Есть две небольшие опечатки (в то время тексты были представлены в виде рукописей, а новогреческое -и можно легко спутать с -п при рукописном письме, особенно когда автор пишет быстро. Когда редактирование текста делается человеком, который не знает тему текста, тогда небольшая ошибка удваивается. Последние два слова в первой строке правой колонки на последней странице следует читать как: «Хариджитов». Судя по всему, редактор, совершенно неправильно прочитав имя как «Хаонариджд» (последовательность «а-у-а», по-видимому, слишком чужда новогреческому языку), посчитал его именем человека, тогда как это имя группы: хариджитов (хавариджд или хариджитов/الخوارج).

Сегодня, 36 лет спустя, несмотря на насильственную аккультурацию (в контексте глобализации) и несмотря на расширение отношений Греции с несколькими мусульманскими государствами, предвзятое и слепое греческое государство, кишашее необразованными псевдоакадемистами и неотесанными, фальшивыми геополитическими аналитиками, которые извергают чушь на телеканалах, радиопрограммах и в сети, ситуация ничуть не изменилась. Слово «Хавариджд», написанное на греческом языке, дает очень мало результатов при онлайн-поиске, и, конечно, его нет даже в греческой Википедии, несмотря на то, что соответствующие записи такие длинные (Hâricîler/Хариджиты/ 哈里吉派/خوارج), какими они должны быть.

ΕΠΩΠΤΕΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τό πρόσφατο εκλογικό αποτέλεσμα	3	Π.Κ.Κυρομάνος
Δύο συνέδρια ύποκρισίας ή περί τών σοβιετολιβυκῶν μας διασυνδέσεων	9	Β.Γ. Παπαδάκης
Ἰσλαμική Περσία, σοβιετικά προβλήματα	12	Ζ. Χαλιλζάντ
Ἡ πολιτική ζωή στήν Ἰσλαμική Περσία	19	Κ. Μεγαλομμάτης
Σουννίτες καί Σιῖτες στή ρίζα τῆς διαφορᾶς	29	»
Ἡ διεθνῆς ἀντιμετώπιση τῆς ἰσλαμικῆς Περσίας	38	»
Ἡ περσική οἰκονομία: ἀγώνας δρόμου μέ τόν χρόνο	49	Γ. Joffe
<hr/>		
Πῶς χάνει ἡ Δύση τή Μάλτα	56	Διπλωματικοῦ
Ἄναγνώσεις	65	
Θέματα καί σχόλια	67	Π. Δρακόπουλος
Τό βιβλίο	72	»
Ἐπιστολές	77	
Forum	83	Ζ. Δρακοπούλου

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΑΡ. 119

ΔΡΧ. 300

Γραφεῖα: Ἰκαρίας 11, 145 62 Κηφισιά. Τηλ.: 80.11.117

Ἐκδότης: Παν. Δρακόπουλος Ἀρχισυντάκτης: Ζηνοβία Δρακοπούλου

Κεντρική διάθεση: Ἀβέρωφ 6, Χαλάνδρι 152 32 τηλ.: 6831972

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Ἐτήσια ἰδιωτῶν, 2.750 δρχ. Ἐξαμηνιαία, 1.500 δρχ. Φοιτητῶν καί σπουδαστῶν ἀπό ἐσωτερικό:
Ἐτήσια, 2.500 δρχ. Ἐξαμηνιαία, 1.400 δρχ. Ὄργανισμῶν-Ἐπιχειρήσεων, μόνον ἐτήσια, 6.000 δρχ. Τά τεύχη
στέλλονται μέ κοινό ταχυδρομεῖο.

Σουννίτες και Σιίτες: στή ρίζα τῆς διαφορᾶς

Μολονότι καθημερινές εἶναι οἱ ἀναφορές σέ σουννίτες καί σιίτες μουσουλμάνους, ἐλάχιστοι γνωρίζουν τί πραγματικά σημαίνουν οἱ δύο αὐτοὶ ὄροι καί ποιά εἶναι ἡ πολιτική τους σημασία. Κι ὡστόσο, ἡ γνώση τῆς διαφορᾶς αὐτῆς εἶναι ἀπαραίτητη, ἂν θέλουμε νά καταλάβουμε τίς σχέσεις τῆς σιιτικῆς ἰσλαμικῆς Περσίας μέ τίς σουννιτικές ἀραβικές χῶρες.

Οὔτε σύντομο, οὔτε εὐκολο εἶναι νά παρουσιάσουμε τή διαφορά τῶν δύο κλάδων τοῦ Ἰσλάμ, τῶν σουννιτῶν καί τῶν σιιτῶν. Θά περιπλακοῦμε σέ μία ὄχι συγκεχυμένη ἀλλά ἰδιαίτερα περίπλοκη κατάσταση, ὅπου εἶναι πραγματικά δύσκολο νά βροῦμε τόν μίτο τῆς καταγωγῆς, τήν πραγματική στιγμή τῆς σχάσης καί τά οὐσιαστικά αἴτια. Ἦδη ἡ γνωστή στόν δυτικό κόσμο διάκριση τῶν μουσουλμάνων σέ σιίτες καί σουννίτες, ὅπως παρουσιάζεται στόν τύπο, εἶναι σχεδιαγραμματική, γενικευτικοῦ χαρακτήρα, εἰκονική, θεωρητικοῦ κυρίως περιεχομένου. Ἄν ἀρκεσθοῦμε νά τονίσουμε ὅτι τά 98% τῶν περσῶν μουσουλμάνων, τά 2/3 τῶν ἱρακινῶν καί ἡμενιτῶν μουσουλμάνων καί τό 40% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Λιβάνου εἶναι σιίτες καί οἱ ὑπόλοιποι μουσουλμανικοί πληθυσμοὶ τοῦ πλανήτη εἶναι σουννίτες, κάνουμε ἀρκετές παραλήψεις. Πρώτη παράλειψη εἶναι ὅτι σέ ὅλες τίς ἄλλες μουσουλμανικές χῶρες ὑπάρχουν σιιτικές νησίδες. Αὐτό εἶναι ἴσως μικρότερης σημασίας ἀλλά δέν παύει νά εἶναι γεγονός. Δεύτερη παράλειψη εἶναι ὅτι οἱ ἄλαουίτες τῆς Συρίας, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τό 15% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας αὐτῆς, εἶναι ἐπίσης σιίτες. Δέν ὑπάρχει ἕνας διαχωρισμός τοῦ τύπου: σουννίτες - σιίτες - ἄλαουίτες! Ἄπλά οἱ ἄλαουίτες εἶναι μία κατηγορία σιιτῶν! Τρίτη παράλειψη συμβαίνει, ὅταν ἀγνοοῦμε ὅτι στήν — γειτονική μας —

Τουρκία ὑπάρχουν πάρα πολλοί halevi. Ὁ ὄρος αὐτός, προερχόμενος ἀπό τήν ἀραβική λέξη «ἄλαουϊ», σημαίνει ἐπίσης σιιτικούς πληθυσμούς. Σέ μία λαϊκιστικοῦ (secular) χαρακτήρα χώρα, ὅπως ἡ Τουρκία, δέν ἀναγράφεται στίς ταυτότητες ἡ θρησκευτική ἀπόκλιση τοῦ πολίτη ἀλλά πολλοί πληθυσμοὶ (τουρκικοί ἢ κουρδικοί) στήν Ἀνατολική Τουρκία εἶναι halevi (καί ὄχι sunni). Τέταρτη παράλειψη ὑπάρχει ὅταν ἀγνοοῦμε ὅτι οἱ ἀραβόφωνοι πληθυσμοὶ τῆς Ἀν. Τουρκίας εἶναι ἄλαουίτες.

Μία πιό οὐσιαστική παράλειψη γίνεται, ὅταν περιοριζόμαστε στά προαναφερμένα ἀριθμητικά δεδομένα τῶν δικῶν μας χρόνων. Μέσα στήν ἱστορία τοῦ Ἰσλάμ, τῆς ἰσλαμικῆς φιλοσοφίας, τέχνης, ἐπιστήμης ἢ θεολογίας, ὁ ρόλος τῶν σιιτῶν ἔχει περισσότερη βαρύτητα ἀπό τήν ἀναμφισβήτητη σημαντική σουννιτική προσφορά. Ἀκόμη βασικώτερη παράλειψη εἶναι νά διακρίνουμε τοὺς μουσουλμάνους σε σουννίτες καί σιίτες· ὄχι διότι ἔτσι παραλείπουμε τοὺς δρούζους (οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ἑαυτοὺς μουσουλμάνους ἀλλά δέν τοὺς ἀναγνωρίζουν οἱ ἄλλοι, λόγω δογματικοῦ χαρακτήρα διαφορῶν), οὔτε διότι δέν πρόκειται νά δοῦμε τήν διαφορά αὐτή, τυπωμένη στίς ταυτότητες τῶν πολιτῶν μιᾶς χώρας (ὅπως στήν Ἑλλάδα σημειώνουμε «χριστιανός ὀρθόδοξος», «καθολικός» ἢ ὅ,τι ἄλλο), πρᾶγμα τό ὁποῖο, ἔτσι κι ἄλλιως, θά ἔσπευτε σημασίας. Ἡ

διάκριση είναι εν προκειμένω έσφαλμένη, διότι, ενώ οι σουννίτες είναι ένα ενιαίο σύνολο, οι «σιΐτες», πολύ περισσότερο από τού να έχουν υποδιαιρεθεί σε διάφορα ύποσύνολα ή ομάδες, είναι ένας συγκεφαλαιωτικός όρος, τόν όποιο χρησιμοποιούμε για να περιγράψουμε περίπου 70 σύνολα, τά όποια δέν προήλθαν κατ' ανάγκην όλα από μία κοινή άρχή (:τούς άρχικούς σιΐτες) και τά όποια, παρά τή συμφωνία τους σε πέντε κύριες (και άλλες σημαντικές) δογματικές άρχές, διαφωνούν σε άρκετά σημεία μεταξύ τους. Όμως ούτε όλα αυτά, ούτε οι γλωσσικές - γλωσσολογικές αναλύσεις μās οδηγούν στην ουσία του θέματος. Ή λέξη «shia» (:σιΐτης) σημαίνει κυριολεκτικά «σύντροφος» και αποδόθηκε στους συντρόφους του 'Αλί, όπως θά δοϋμε παρακάτω. Τό επίθετο «άλαουΐτης» (ή halevi στά τουρκικά) έχει δημιουργεί μέ βάση τό ίδιο τό όνομα του 'Αλί. Τό όνομα «σουννί» προέρχεται από τήν λέξη «Σούννα», ή όποια σημαίνει «παράδοση». Συμβαίνει λοιπόν να έχουμε κάποιους «συντρόφους» ενάντια στους ύποστηρικτές τής «παράδοσης»; Όχι! Ά-

κριβώς τό αντίθετο!! Όπως θά δοϋμε, οι σιΐτες (σύντροφοι) δέχονται τήν ισλαμική Παράδοση («Σούννα») σάν εξ' ίσου ιερά κείμενα, όπως τό Κοράνι: ενώ οι σουννίτες (ύποστηρικτές τής παράδοσης) δέν δέχονται τήν «Σούννα» όπως τό Κοράνι! Άν οι δύο όροι προσλάβουν μόνο κυριολεκτική σημασία, οι σιΐτες είναι πιό «σουννίτες» (παραδοσιακοί) από τούς σουννίτες! Όμως, όπως θά δοϋμε στην συνέχεια, ή επιλογή των δύο όρων δέν έγινε μόνο μέ βάση τήν κυριολεκτική σημασία τους.

Όσο θά προσεγγίσουμε τό όλο θέμα, μόνο όταν συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας στό γεγονός ότι πάρα πολλοί σιΐτες δέν δέχονται τούς σουννίτες σάν μουσουλμάνους και ταυτόχρονα πολλοί σουννίτες θεωρούν τούς σιΐτες σάν αίρετικούς, πράγμα τό όποιο δέν συμβαίνει μεταξύ καθολικών, όρθοδόξων και διαμαρτυρομένων. Οι τελευταίες προσπάθειες επαναπροσέγγισης, οι όποιες προέρχονται από τήν Ίσλαμική Δημοκρατία του Ίράν και τίς προσωπικές προσπάθειες του Άγιατολλάχ Μονταζερί, μελλοντικού διαδόχου του Χομείνι, τοποθε-

τούνται κύ-
νικης συνε-
παρά τήν γ-
νά προχωρ-
πολλές πιθ-
δογματικής

Τό περίπ-
στό εξής: Σ-
φερόμαστε
οί όπαδοί κ-
του Ίσλάμ
μόνο σε ό,τ-
άλλά και σ-
συνέβηκε κ-
στεροι επίσ-
πώς οι διά-
ό,τι έγινε τ-
αυτούς και
πριν από σ-
έγινε τότε
αντίθετες σ-
εδέχθηκαν
Πώς τό με-
αντίστοιχα
λοσοφική σ-
μέρες μας;

Άν και ή
μέ τόν θάν
τή ρήξη κ-
ζικές διαφ-
ό Μωάμεθ
μία πολύ
αναφορικά
γανωμένο
άλλο ιδεολ-
Ή διάστα-
έλληνικό κ-
σαρισμός
μείο αυτό
ότι ό μέν-
μέ τό θέμ-
έκανε, κυ-
δώσει τά π-
χόμενο μί-
ή όποια θέ-
του άνθρά-
τά κηρύγ-
από τόν
Πέρα από
στασης μ-

Ή
ΕΠΟΠΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
εϋχεται στους αναγνώστες της
Εϋτυχισμένο και δημιουργικό
τό 1987

τούνται κύρια σέ επίπεδο πολιτικο-κοινωνικής συνεργασίας διεθνούς επιπέδου και, παρά τήν χρησιμότητά τους, δέν μπορούν νά προχωρήσουν σέ δογματικό επίπεδο μέ πολλές πιθανότητες σύγκλισης και τελικής δογματικής επαναπροσέγγισης.

Τό περίπλοκο τής ὄλης υπόθεσης ἔγκειται στό ἔξῃς: Σήμερα εἶναι σημαντικό και ἀναφερόμαστε ὄχι μόνο σέ ὅ,τι σήμερα πιστεύουν οἱ ὀπαδοί και πιστοί τῶν δύο αὐτῶν κλάδων τοῦ Ἰσλάμ, ὄχι μόνο σέ ὅ,τι τότε ἔγινε, ὄχι μόνο σέ ὅ,τι ἐπίστευαν και ἐπρέσβευαν τότε, ἀλλά και σέ ὅ,τι τότε ἐπίστευαν ὅτι (τότε) συνέβηκε και σέ ὅ,τι ὑστερόχρονα μεταγενέστεροι ἐπίστευαν ὅτι συνέβηκε τότε και στό πῶς οἱ διάφοροι μεταγενέστεροι ἔκριναν τό ὅ,τι ἔγινε τότε, τό ὅ,τι ἐπίστευαν οἱ πρίν ἀπό αὐτούς και τό ὅ,τι ἐπίστευαν ὅτι συνέβη οἱ πρίν ἀπό αὐτούς! Γιά νά ἀπλοποιοῦμε: κάτι ἔγινε τότε ἀλλά ἦταν και οἱ δύο ἰδεολογικά ἀντίθετες ὀμάδες ἔτοιμες νά τό δεχθοῦν; Τί ἐδέχθηκαν και πῶς προσέγγισαν τό γεγονός; Πῶς τό μετάδοσαν στους μεταγενέστερους ἀντίστοιχα και οἱ δύο ὀμάδες και πῶς ἡ φιλοσοφική αὐτή διπλή παράδοση φθάνει στίς μέρες μας;

Ἄν και ἡ ἐξωτερικευση διαφορῶν ἐπῆλθε μέ τόν θάνατο τοῦ Προφήτη και προκάλεσε τή ρήξη και σχάση, ὡστόσο οἱ ἴδιες οἱ ριζικές διαφορές ὑπῆρχαν, ἐνόσω ἀκόμη ζοῦσε ὁ Μωάμεθ. Πρόκειται, ὅπως θά δοῦμε, γιά μία πολύ παλαιότερη διάσταση ἀπόψεων ἀναφορικά μέ τό φορέα ἐξουσίας σέ ἕνα ὀργανωμένο κράτος, ἡ ὀποία ἐμφανίσθηκε μέ ἄλλο ἰδεολογικό περίγυρο μέσα στό Ἰσλάμ. Ἡ διάσταση αὐτή ἔχει μείνει γνωστή στόν ἑλληνικό κόσμο μέ τήν ὀρολογία «παποκαισαρισμός» ἢ «καισαροπαπισμός». Στό σημείο αὐτό τοποθετεῖται ἡ σημαντική διαφορά ὅτι ὁ μέν Ἰησοῦς δέν ἀποφάνθηκε σχετικά μέ τό θέμα ἀναλυτικά ἀλλά ὁ Μωάμεθ τό ἔκανε, κυρίως διότι ἔπρεπε και ἤθελε νά δώσει τά πλαίσια, τόν σκελετό και τό περιεχόμενο μιᾶς κρατικής - πολιτικής θρησκείας, ἡ ὀποία θά ὑπείσυχόταν σέ ὄλες τίς στιγμές τοῦ ἀνθρώπινου βίου, περισσότερο [ὄχι ἀπό τά κηρύγματα τοῦ Ἰησοῦ μόνον ἀλλά και] ἀπό τόν πρῶτο βυζαντινό χριστιανισμό. Πέρα ἀπό τή συνέχιση μιᾶς παλαιότερης διάστασης μέσα στό Ἰσλάμ, ρόλο σχετικό μέ

τήν διαφορά σιῖτῶν - σουννιτῶν ἔπαιξε ἀκόμη ὁ τρόπος, ὅπου οἱ νέοι πιστοί δέχθηκαν τήν νέα διδασκαλία, ἡ ὀποία διαδόθηκε σέ πληθυσμούς διαφορετικῆς ἰδεολογικῆς και πολιτισμιακῆς κατεύθυνσης.

Ἦδη ὅταν ζοῦσε ὁ Μωάμεθ, ὑπῆρχαν διαφορετικές ἀπόψεις ὡς πρός τό τί γίνεται ἀμέσως, χωρίς συζήτηση, ἐρμηνεία ἢ ἐπεξήγηση, δεκτό σάν «ἱερό και προερχόμενο ἐκ τοῦ θείου» και τί ὄχι! Ἦδη τότε, οἱ μέν ἐπίστευαν ὅτι και τό Κοράνι και οἱ χαντίθ (:προφορικές παραδόσεις περί τοῦ τί ἔλεγε ὁ Μωάμεθ) εἶναι τό ἴδιο ἱερά και ἀποδεκτά χωρίς ἀμφισβήτηση, ἐνῶ οἱ δέ ἀποδέχονταν μόνο τό Κοράνι, τό ὀποῖο ὑπαγορεύθηκε τμηματικά ἀπό τόν Μωάμεθ και μάλιστα σέ πολλά ἀντίγραφα, ὡστε μετά νά δημιουργηθεῖ θέμα ἐπιλογῆς ἀντιγράφων, νά ἀπαγορευθεῖ ἢ ἀντιγραφή χειρογράφων και νά ἀπειληθεῖ μεγάλη διένεξη σχετικά. Ὁμως, ἐνῶ μέσα στό Κοράνι (XXVI, 214) δίνεται ἡ ἐπιταγή στά πρῶτα βήματα τῆς Προφητείας (ἐννοια ἀποστολῆς) Μωάμεθ (:ἀνάγγειλε αὐτές τίς ἀλήθειες στους πῖο κοντινοῦς συγγενεῖς σου), πρέπει νά ἀνατρέξουμε στήν Σούννα (τήν Παράδοση), γιά νά συγκεκριμενοποιήσουμε μέ τίς ἀναφορές σέ πρόσωπα (παραδόσεις ὀμιλιῶν τοῦ Μωάμεθ γιά πρώτη φορά καταγραμμένων μερικούς αἰῶνες ὕστερα : Ταμπαρί, Ἄλ-Ταρίχ, Κάϊρο, 1979, τόμ. II, σελ. 63, Ἄμποῦ Ἰ-Φιντά, Ἄλ-Ταρίχ, Κάϊρο, 1947, τόμ I, σελ. 116, Μπαχράν, Γάγιατ ἄλ-μαράμ, Τεχεράνη 1894, σελ. 320). Πρέπει νά τονίσουμε ὅτι στό Κοράνι ἀναφέρονται ἐλάχιστα πρόσωπα, διότι ἡ ἐννοιολογία τῶν κειμένων τοῦ Κορανίου ἀφίνει νά καταλάβουμε ὅτι ὀνομαστική ἀναφορά εἶναι κάτι τό ἰδιαίτερα τιμητικό. Πολλά πρόσωπα ὄχι ἐξαιρετικῆς σημασίας κατά τό Κοράνι, ἢ και πρόσωπα ἀρνητικοῦ ρόλου ὀνομάζονται περιγραφικά. Ἔτσι ἡ διαφορά ἀρχίζει ἀνάμεσα στους σουννίτες και τούς σιῖτες, ὅταν οἱ πρῶτοι δέν δέχονται τό κείμενο τῆς Παράδοσης, τό ὀποῖο τονίζει ὅτι ὁ Ἄλί, γαμπρός τοῦ Μωάμεθ (σύζυγος τῆς Φατμά) ἦταν ὁ πρῶτος, ὁ ὀποῖος δέχθηκε τό Ἰσλάμ και συνεπῶς, πρῶτος στήν διαδοχή τοῦ Προφήτη! Ὁ λόγος, τόν ὀποῖο τότε οἱ ἀρνητές τῆς Παράδοσης προφασίσθηκαν, δέν θά μπορούσε νά ἰσχύσει γιά τό ἴδιο τό Κο-

Καλλιγραφημένη παροιμιακή φράση (Μπισμιλλάχ), Περσία, 17ος αιώνας.

ράνι, διότι τότε θά είχαν εκδιωχθεί από τό 'Ισλάμ, ἐφόσον θά είχαν ἀρνηθεῖ τήν Πα- ντοδυναμία τοῦ 'Αλλάχ, συνεπῶς τή δυνα- τότητα τοῦ θεοῦ νά κρατήσῃ ἄθικτα καί ἀναλλοίωτα ἀπό ἀνθρώπινες ἐπεμβάσεις τά λόγια καί τίς διαταγές, τίς ὁποῖες ἔστεινε μέσα ἀπό τό ἱερό αὐτό βιβλίο.

Τό ὄνομα «σιῖτες» δόθηκε σέ ὄσους δέ- χθηκαν τόν 'Αλί σάν διάδοχο, ἤδη ζῶντος τοῦ Μωάμεθ μέ τήν ἐξῆς ἐννοιολογία: ὅλοι τους ἦσαν «σύντροφοι», «φίλοι», «σύμμαχοι» τοῦ 'Αλί Ἰμπν 'Αμπί Ταλέμπ, ὅπως εἶναι τό πλήρες ὄνομα τοῦ γαμπροῦ τοῦ Μωάμεθ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἔτσι ὁ σύνδεσμός τους μέ τόν Προφήτη καί τό Θεό. Συνεπῶς μόνον οἱ «σύν- τροφοι» τοῦ 'Αλί θά ἦταν οἱ συνεχιστές τοῦ 'Ισλάμ.

Μία πολλαπλή σειρά παραδόσεων ὀμι- λιῶν (χαντίθ) τοῦ Μωάμεθ καί ἄλλων περι- στατικῶν δίνει πληροφορίες γιά τό ιδιαίτερο τῶν σχέσεων Μωάμεθ-'Αλί. Ἡ 'Εγείρα, κεντρικό σημεῖο τῆς ἐμφάνισης τῆς νέας θρησκείας, δέν θά ἦταν σίγουρη καί ἡ μετά- βαση αὐτή ἀπό τή Μέκκα στή Μεδίνα θά

μποροῦσε νά εἶχε ἀποτραπῆ ἀπό τοὺς ἄπι- στους, εἰδωλολάτρεις, ἐχθροὺς τοῦ Μωάμεθ, ἂν ὁ 'Αλί δέν εἶχε ἀποδεχθεῖ τήν ἐπικίνδυνη πρόταση, νά κοιμηθεῖ στό κρεβάτι τοῦ Μωά- μεθ, ὥστε οἱ καραδοκοῦντες ἐχθροὶ νά νο- μίζουν ὅτι ὁ Προφήτης παρέμενε στήν Μέκκα, καί νά μὴν τόν κυνηγήσουν ἕως τήν Γιαθρίμπ, ὅπως λεγόταν τότε ἡ Μεδίνα (ἡ ἴδια λέξη «Μεδίνα» σημαίνει κατὰ κυριολε- ξία «πόλη» καί ἀπό τήν σημαντική μετάβαση πρὸς τήν Γιαθρίμπ, ἡ πόλη αὐτή ἔχει προα- χθεῖ στήν «Πόλη» κατ' ἐξοχήν). Γιά τοὺς σιῖ- τες ἡ κύρια αἰτία καί ἀπόδειξη τῆς νομιμό- τητας τοῦ 'Αλί, σάν διαδόχου τοῦ Μωάμεθ, εἶναι τό γεγονός τοῦ Γαδὶρ Χούμ. Σύμφωνα μέ τήν ἰσλαμική παράδοση, ὁ Προφήτης ἐδιάλεξε τόν 'Αλί σάν διάδοχό του, ἐνώπιον μεγάλου πλήθους, σέ ἓνα τόπο ὀνομαζό- μενο Γαδὶρ Χούμ, καθὼς γυρνοῦσε ἀπό τό τελευταῖο προσκύνημά του στή Μέκκα πρὸς τή Μεδίνα. Οἱ Σιῖτες ἑορτάζουν μάλιστα αὐτή τήν ἐπέτειο σάν μεγάλης σημασίας ἡμέρα, ἐφόσον τότε γιά πρώτη φορά μέσα στήν Ἱστορία διατυπώθηκαν καί διακηρύ-

χθηκαν τά δίκαια τῆς ἰσλαμικῶν παραδόσε-
 Μωάμεθ θά παρατηρ-
 συγκεκριμένη περίπτω-
 «σύντροφοι» (σιῖτες)
 κεκριμένη ὀμιλία τοῦ
 φορές στήν ἐκφραση
 ρικῆς παράδοσης (γι-
 καί στήν πρώτη κατὰ
 νιτῶν καί σιῖτῶν, με-
 Σύμφωνα μέ τήν Χα-
 γορεύθηκε σέ «Οὐά-
 τοφύλακα), ἐφόσον
 λαγιάτ - ἄμμάχ» (γι-
 φωνα μέ ἄλλες πα-
 θεωροῦσε τόν 'Αλί
 συμφωνία μέ τίς ἐπι-
 σκείας, καλλίτερο
 τοῦ 'Ισλάμ καί κατὰ
 ὅλους τοὺς ὑπόλοιπ-
 μάνους ἐρχόμενο σέ
 νεπῶς μακριά ἀπό
 Σαλμάχ ἀναφέρει ὅ-
 'Αλί εἶναι πάντοτε
 Κοράνι καί ἡ 'Αλήθ-
 πάντοτε μαζί του,
 Κρίσης δέν θά χωρ-
 σώζεται ὅτι ὁ Μωά-
 εὐλογεῖ τόν 'Αλί, δι-
 ντοτε μέσα του».
 σωσε ὅτι ὁ Μωάμε-
 μένα, τό πῶς μορφοῦ-
 Τά περισσότερα ἢ
 πρώτων ἐκείνων χρ-
 τροφοι» (σιῖτες) τοῦ
 'Αμπού Δάρ, Μικ-
 'Αμπάτ, Ζουμπάϋρ.
 ραδόσεις ἀναφερόμ-
 περικλείουν ἀναφορ-
 'Αλί: ἡ παράδοση
 Ντάρ), ἡ παράδοσ-
 (Χαντίθ-ἄσ-Σακαλάτ-
 Οἱ δύο διαφορετι-
 τήν οὐσία καί τό περ-
 νησης τῶν πιστῶν τῆ-
 τήν ἀρχή. Οὐσιασ-
 'Ισλάμ σάν παλαιό-
 ἐνυπῆρχαν σέ ὅλο-
 πολιτισμούς. Ὁμω-
 ρίφθηκε ὀλοκληρω-

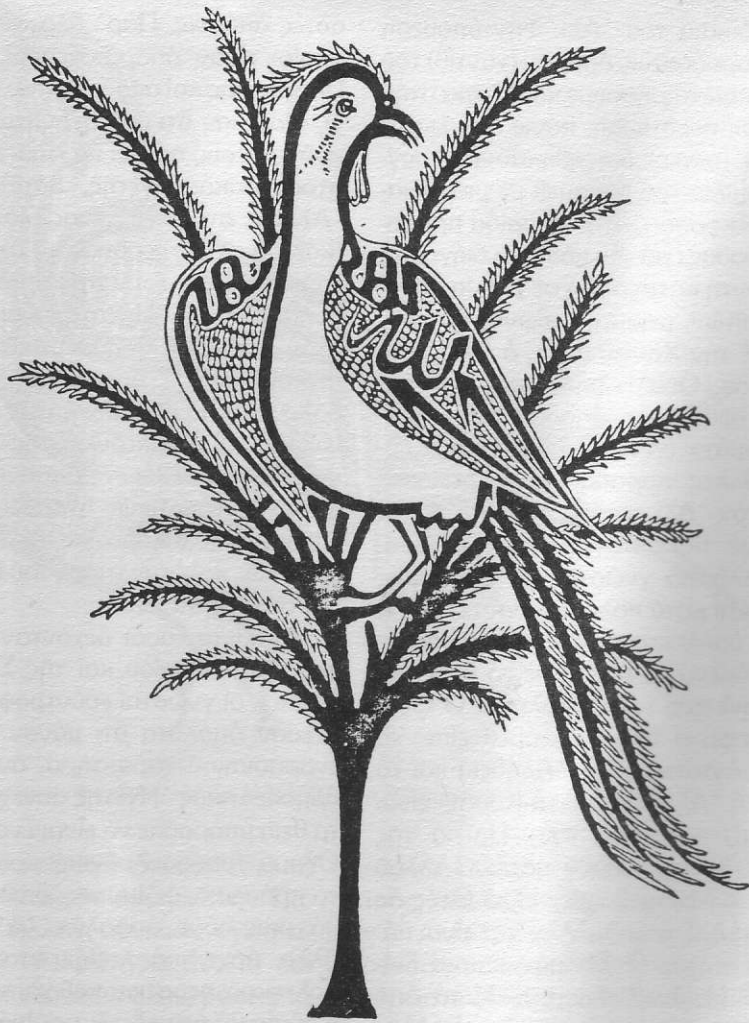
χθηκαν τά δίκαια τοῦ Ἰσλάμ. Τήν υπόθεση ἰσλαμικῶν παραδόσεων ὁμιλιῶν (χαντίθ) τοῦ Μωάμεθ θά παρατηρήσουμε καλλιτέρα στήν συγκεκριμένη περίπτωση: πάνω ἀπό ἑκατό «σύντροφοι» (σιῖτες) διηγήθηκαν τήν συγκεκριμένη ὁμιλία τοῦ Μωάμεθ μέ μικροδιαφορές στήν ἔκφραση, στήν ἀλυσίδα προφορικῆς παράδοσης (γιά τήν κάθε μία διήγηση!) καί στήν πρώτη καταγραφή σέ βιβλία σουνιτῶν καί σιῖτῶν, μερικούς αἰῶνες ὕστερα. Σύμφωνα μέ τήν Χαντίθ αὐτή, ὁ Ἰσλάμ ἀναγορεύθηκε σέ «Οὐαλί» (κυβερνήτη - θεματοφύλακα), ἐφόσον τοῦ ἀποδόθηκε ἡ «Οὐαλαγιάτ - ἀμμάχ» (γενική κηδεμονία). Σύμφωνα μέ ἄλλες παραδόσεις, ὁ Μωάμεθ θεωροῦσε τόν Ἰσλάμ εὐρισκόμενο σέ τέλεια συμφωνία μέ τίς ἐπιταγές τῆς νέας θρησκείας, καλλιτέρο γνώστη τῆς ἐπιστήμης τοῦ Ἰσλάμ καί κατά πολύ περισσότερο ἀπό ὄλους τοὺς ὑπόλοιπους πρώτους μουσουλμάνους ἐρχόμενο σέ ἐπαφή μέ τό θεῖο, συνεπῶς μακριά ἀπό κάθε σφάλμα. Ὁ Οὐμσαλμάχ ἀναφέρει ὅτι ὁ Μωάμεθ εἶπε: «ὁ Ἰσλάμ εἶναι πάντοτε μέ τήν Ἀλήθεια καί τό Κοράνι καί ἡ Ἀλήθεια καί τό Κοράνι εἶναι πάντοτε μαζί του, ἕως τήν Ἡμέρα τῆς Κρίσης δέν θά χωρισθοῦν ποτέ». Ἄλλοῦ σῶζεται ὅτι ὁ Μωάμεθ εἶχε πει «ὁ Θεός ἄς εὐλογεῖ τόν Ἰσλάμ, διότι ἡ Ἀλήθεια εἶναι πάντοτε μέσα του». Ὁ Σαλμάν Φαρσί διάσωσε ὅτι ὁ Μωάμεθ εἶχε πει «Μετά ἀπό μένα, τό πιό μορφωμένο ἄτομο εἶναι ὁ Ἰσλάμ». Τά περισσότερα ἡγετικά πρόσωπα τῶν πρώτων ἐκείνων χρόνων ἦταν πιστοί «σύντροφοι» (σιῖτες) τοῦ Ἰσλάμ: Σαλμάν Φαρσί, Ἀμπού Δάρ, Μικντάντ, Ἀμάρ Γιάσερ, Ἀμπάτ, Ζουμπάϋρ. Οἱ πιό σημαντικές παραδόσεις ἀναφερόμενες σέ ἄλλα θέματα περικλείουν ἀναφορές στήν πρωτοκαθεδρία Ἰσλάμ: ἡ παράδοση τοῦ Οἴκου (Χαντίθ ἀντ-Ντάρ), ἡ παράδοση τῶν Δύο Στοιχείων (Χαντίθ-ἄσ-Σακαλαῖν), κ.ἄ.

Οἱ δύο διαφορετικές ἀπόψεις σχετικά μέ τήν οὐσία καί τό περιεχόμενο τῆς διακυβέρνησης τῶν πιστῶν τοῦ Ἰσλάμ ὑπῆρχαν ἀπό τήν ἀρχή. Οὐσιαστικά, προϋπῆρχαν τοῦ Ἰσλάμ σάν παλαιότερες ἀπόψεις, ἐφόσον ἐνυπῆρχαν σέ ὄλους τοὺς παλαιότερους πολιτισμούς. Ὅμως μέσα στό Κοράνι ἀπορίφθηκε ὁλοκληρωτικά ἡ μία ἀπό τίς δύο

αὐτές ἀπόψεις. Παρ' ὅλα αὐτά, ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀπορρίψει τήν ἱερότητα τῆς Παράδοσης καί ἀποδέχονταν μόνο τό Κοράνι, πίστευαν ὅτι ὁ κυβερνήτης ἑνός ἰσλαμικοῦ κράτους πρέπει νά εἶναι ἕνας πολιτικοστρατιωτικός ἡγέτης, ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰσλάμ στήν γῆ: ἕνας «ἀντιπρόσωπος» (καλίφα :χαλίφης, ὅπως τό ἀπέδοσαν οἱ βυζαντινοί). Πίστευαν ὅτι τά καθήκοντα ἑνός θρησκευτικοῦ ἡγέτη περιορίζονταν μόνο στόν καθαρῶς θρησκευτικό (προσευχές - περισυλλογή - προσέγγιση τῆς Γνώσης) ρόλο του. Ἡ ἐφαρμογή μιᾶς ἰσλαμικῆς κοινωνίας καί ἡ ἐμπέδωση τῆς Σαρία (ἰσλαμικοῦ δικαίου) ἀπέμενε ἀπασχόληση τῶν πολιτικοστρατιωτικῶν ἡγετῶν ἢ ἀρχηγίσκων προσωπικῆς φιλοδοξίας, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρχαν ἀσφαλῶς καί στήν ἐποχή τοῦ Μωάμεθ, ὅπως καί σέ ὄλες τίς ἄλλες.

Ἀντίθετα, ὅσοι δέχονταν τήν ἱερότητα καί τοῦ Κορανίου καί τῆς Σούννα (Παράδοσης), οἱ γνωστοί «σύντροφοι» (σιῖτες), πίστευαν ἀπόλυτα ὅτι μόνον ἕνα πρόσωπο ἑνορασιακοῦ χαρακτήρα, ἀναγνωρισμένος θρησκευτικός ἡγέτης συνεχοῦς ἐπαφῆς μέ τό θεῖο μποροῦσε νά εἶναι ἕνας ἀρχηγός τῆς Οὐμμά (μουσουλμανική κοινότητα). Αὐτό τό πρόσωπο, ὁ Ἰμάμης, ὅπως ἀποκαλεῖται, θά μποροῦσε ἀσφαλῶς νά ἐξασκήσει τά ἄλλα ἀρχηγικά καθήκοντα: κοινωνικοῦ, πολιτικοῦ, στρατιωτικοῦ χαρακτήρα. Ὅμως ἡ οὐσία θά ἦταν ὅτι ἕνας Ἰμάμης ἦταν στήν θέση τοῦ χαλίφης καί συνεπῶς ἡ ἐφαρμογή τῆς ἰσλαμικῆς κοινωνίας εἶχε ἐξασφαλισθεῖ.

Ἦδη ζῶντος λοιπόν τοῦ Μωάμεθ οἱ δύο διαφορετικές ὁμάδες μέ τήν ἀνάλογη ἰδεολογική διαφοροποίηση εἶχαν σχηματισθεῖ. Ἦδη μερικοί σουννίτες ἐξασκοῦσαν κριτική ἐναντία στόν Μωάμεθ — ἀνάμεσά τους ὁ Ὀμάρ Μπέν Χαττάμπ, μεταγενέστερος δευτερός χαλίφης. Ὁ ζωηρός παρασηνιακός ἀγῶνας, ὁ ὁποῖος παίχθηκε στήν ἐπιθανάτια κλίση τοῦ Προφήτη περιγράφεται μέσα στήν ἀπό τόν Ἰμπν Ἀμπάς σωσμένη παράδοση: ὅταν, λίγες στιγμές πρὶν πεθάνει, ὁ Μωάμεθ ζήτησε μελάνι καί χαρτί, γιά νά ὑπαγορεύσει κάτι, τό ὁποῖο δέν θά ἄφινε τοὺς μουσουλμάνους ἀκαθοδήγητους στό μέλλον, ὁ Ὀμάρ διαστρεβλωτικά ἀνάφερε ὅτι ὁ Προφήτης εἶχε ἐπηρεασθεῖ βαθεῖα ἀπό τήν

Καλλιγραφημένη ύπογραφή του Μισκίν-Καλαμ, Περσία.

ἀρρώστεια καί ὅτι, ἐν προκειμένω, μόνο τό Κοράνι ἀρκοῦσε γιά καθοδήγηση τῶν πιστῶν. Τότε ἐγέρθηκε μία μεγάλη διχόνοια ἀνάμεσά τους καί οὐσιαστικά ἐκδηλώθηκε δημόσια ἡ ἀδιάλλακτη διαφορά. Το μίσος καί τά ἐχθρικά λόγια, τά ὅποια ἀνταλλάχθηκαν ἀνάμεσα στούς μέχρι πρότινος ἀδελφούς μουσουλμάνους, ἦταν ἡ αἰτία νά τους διατάξει ὁ Μωάμεθ νά φύγουν ἀπό τό δωμάτιό του. Τότε πέθανε ὁ Προφήτης.

Οἱ «σύντροφοι» (σιῖτες) τοῦ Ἄλί πίστευαν ὅτι μετά τόν θάνατο τοῦ Προφήτη, αὐτοδίκαια καί αὐτόματα, τόσο ἡ θρησκευτική ἀρχή (μαρζαϊγιάτ-ἰ-ἰλμί), ὅσο καί ἡ πολιτικο-κοινωνική ἡγεμονία περιέρχονταν

στόν Ἄλί. Μόνο τίς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς τοῦ Προφήτη εἶχε γίνει ἀντιληπτό ὅτι ὑπῆρχε μία ὁμάδα ἀντιπολίτευσης σ' αὐτή τήν ἀποψη: ἐκεῖ ἀνήκαν ὁ ἐπονομαζόμενος Ἄμπου (:πατέρας) Μπάκρ, ὁ Ὄμάρ καί ἄλλοι. Συνέβη λοιπόν νά πληροφορηθοῦν οἱ ὁπαδοί τοῦ Ἄλί ὅτι ἀκριβῶς τή στιγμή τοῦ θανάτου τοῦ Προφήτη, ὅταν οἱ ἴδιοι εἶχαν ἀπασχοληθεῖ μέ τήν νεκρική ὑπηρεσία καί τίς τυπικές διαδικασίες τῆς ταφῆς τοῦ σώματος, ἡ ἀντίθετη ὁμάδα εἶχε συγκεντρωθεῖ στό κεντρικό τζαμί, ὅπου παρευρισκόταν μεγάλο τμήμα τῆς πρώιμης μουσουλμανικῆς κοινότητας, ἀνήσυχο ἀπό τό θάνατο τοῦ Μωάμεθ. Ἡ ὁμάδα αὐτή ἐμφα-

νίσθηκε σάν ἐσπευσμ
 τήν ἀνακήρυξη τοῦ
 ὥστε νά λυθοῦν τά ἄ
 νά ἐξασφαλισθεῖ μία
 τούς ἀρχικούς αὐτοῦ
 ἐλάχιστη πληροφόρη
 συμβάντα ἔφθασε στά
 νεια τοῦ Μωάμεθ, κα
 ρακτήρα «τετελεσμέν
 πρώτη ἀντιπαραθέση
 σαν ὁ Ἄλί καί οἱ πε
 ἦταν ὅτι ἡ τύχη τοῦ
 δυνο καί ἡ λύση ἦταν
 Ἄπό αὐτή τήν στιγμή
 ζονται ἐπίσημα μέσα
 διαφορετικοί κλάδοι τ
 νιτῶν καί τῶν σιῖτῶν
 ἐξουσία τοῦ Μπάκρ ἰ
 συχη, διότι ἡ ἀπό τήν
 ζομένη κατάτμηση σέ π
 καί μειοψηφία (σιῖτες)
 λογικά τήν δυνατότητα
 ἀνατροπῆς τῆς τότε ἐξ
 ρα. Οἱ ὑποστηρικτές τ
 σπαθοῦσαν νά παρου
 τους σάν «κοινή συνα
 τῶν μουσουλμάνων καί
 ἀντιπάλους τους σάν «
 φωνίας». Ὁ χαρακτήρ
 τῆς σύγκρουσης προσ
 πληκτική ἐμπάθεια ἰδια
 θέτων, τά ὅποια ἀνταλ
 Ἰμπν Χορίθ εἶπε στόν
 «Ἐναντιώθηκε μήπως
 συναίνεση (ἰζμά) πρὸς τ
 Εἰκονικά ἀπάντησε: «Κ
 ἐξόν ἀπό αὐτούς, οἱ
 στάτες, ἢ ὅσοι ἦταν ἰ
 Ἔτσι οἱ σιῖτες καταδι
 πρώτη στιγμή τῆς διαίρ
 παράνομοι τῆς ἐξουσίας
 ντοτε τήν παρανομία τ
 στερος δεῦτερος χαλίφη
 στόν Ἰμπν Ἀμπάς, ὅπ
 ἐξῆς: «Ὁρκίζομαι στό θ
 ὁ πιό ἐνδεδειγμένος νά
 τρεῖς λόγοι τόν ἀπομάκρ
 τερα νέος, 2) ἦταν προ
 ἀπογόνους τοῦ Ἀμπντ-
 3) ὁ λαός δέν ἤθελε τή

νίσθηκε σάν ἐσπευσμένα ἐνδιαφερόμενη γιά τήν ἀνακήρυξη τοῦ Μπάκρ σάν χαλίφη, ὥστε νά λυθοῦν τά ἄμεσα προβλήματα καί νά ἐξασφαλισθεῖ μία ἀρχή καί κράτος γιά τούς ἀρχικούς αὐτούς μουσουλμάνους. Ἡ ἐλάχιστη πληροφόρηση σχετικά μέ αὐτά τά συμβάντα ἔφθασε στόν Ἄλί καί τήν Οἰκογένεια τοῦ Μωάμεθ, καί αὐτά πῆραν τόν χαρακτηριστήρα «τετελεσμένων γεγονότων». Στήν πρώτη ἀντιπαράθεση, τήν ὁποία ἐκδήλωσαν ὁ Ἄλί καί οἱ περί αὐτόν, ἡ ἀπάντηση ἦταν ὅτι ἡ τύχη τοῦ κράτους ἦταν σέ κίνδυνο καί ἡ λύση ἦταν ἡ μόνη ἀπαιτούμενη. Ἐπίσης ἀπό αὐτή τήν στιγμή καί ὕστερα, ἐμφανίζονται ἐπίσημα μέσα στήν Ἱστορία οἱ δύο διαφορετικοί κλάδοι τοῦ Ἰσλάμ: τῶν σουνιτῶν καί τῶν σιιτῶν. Ἡ ψευδεπίγραφη ἐξουσία τοῦ Μπάκρ ἦταν ἐξαιρετικά ἀνήσυχη, διότι ἡ ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἐμφανιζομένη κατάτμηση σέ πλειοψηφία (σουνίτες) καί μειοψηφία (σιιτες) δημιουργοῦσε φυσιολογικά τήν δυνατότητα προσωρινότητας καί ἀνατροπῆς τῆς τότε ἐξουσίας μεταγενέστερα. Οἱ ὑποστηρικτές τοῦ «χαλίφη» (!) προσπαθοῦσαν νά παρουσιάσουν τήν ἐπιλογή τους σάν «κοινή συναίνεση» τοῦ συνόλου τῶν μουσουλμάνων καί νά χρηματίσουν τούς ἀντιπάλους τους σάν «ἀντιθέτους τῆς συμφωνίας». Ὁ χαρακτήρας τῆς διαφοράς καί τῆς σύγκρουσης προσέλαβε ἤδη τότε ἐκπληκτική ἐμπάθεια ἰδιαίτερα λόγω τῶν ἐπιθέτων, τά ὁποία ἀνταλλάχθηκαν. Ὁ Ἄμπρ Ἰμπν Χορίθ εἶπε στόν Σαῖντ Ἰμπν Σαῦντ: «Ἐναντιώθηκε μήπως κάποιος στήν κοινή συναίνεση (ἰζμά) πρός τόν Ἄμπου Μπάκρ; Εἰκονικά ἀπάντησε: «Κανείς δέν ἀντιτέθηκε, ἐξόν ἀπό αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ἐγίναν ἀποστάτες, ἢ ὅσοι ἦταν ἔτοιμοι νά γίνουν». Ἐτσι οἱ σιιτες καταδικάστηκαν ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς διαίρεσης, ἄν καί οἱ τότε παράνομοι τῆς ἐξουσίας δέν ἀρνήθηκαν πάντοτε τήν παρανομία τους. Ὁ, μεταγενέστερος δεύτερος χαλίφης, Ὁμάρ, ἀπάντησε στόν Ἰμπν Ἀμπάς, ὁπαδό τοῦ Ἄλί, ὡς ἐξῆς: «Ὁρκίζομαι στό θεό, ὅτι ὁ Ἄλί ἦταν ὁ πιό ἐνδεδειγμένος νά γίνει χαλίφης ἀλλά τρεῖς λόγοι τόν ἀπομάκρυναν: 1) ἦταν ἰδιαίτερα νέος, 2) ἦταν προσηλωμένος στούς ἀπογόνους τοῦ Ἄμπντ-ἄλ-Μοντταλίμπ καί 3) ὁ λαός δέν ἤθελε τήν Προφητεία (: τὸ

Ἰμαῤῥατο) καί τὸ Χαλιφᾶτο συγκεντρωμένα σέ ἓναν Οἶκο» (Ἰμπν Ἀμπί Ἰ-Χαντίντ, τόμ. I, σ. 134). Ἄλλου φέρεται ὁ Ὁμάρ σάν νά ἔχει ὑποστηρίξει τήν ἀκόμη πιό ἀνόητη δικαιολογία ὅτι μία περίπτωση ριζοσπαστικοῦ χαλιφάτου ἀπό τόν Ἄλί θά προξενούσε μία τελική ρήξη μέ τούς ἀντισλαμικούς εἰδωλολάτρες τῆς φυλῆς Κουραῦς. Ἐκείνη τή στιγμή τά πράγματα πῆραν τήν ἐξῆς τροπή: οἱ σιιτες ἦταν μειοψηφία καί ἀνοργάνωτοι μέ ἐλάχιστες δυνατότητες ἔνοπλης σύρραξης ἐπιτυχημένου ἀποτελέσματος. Ἀρνήθηκαν λοιπόν νά δεχθοῦν τά τετελεσμένα γεγονότα καί περίμεναν τήν εὐκαιρία καί τήν κατάλληλη περίσταση μιᾶς ἀνατρεπτικῆς κίνησης, ἡ ὁποία θά ἐξαφάνιζε τήν ἀντι-σλαμική περιστασιακή σουνιτική ἐξουσία. Ἦδη σημειώνουμε ὅτι οἱ σουνίτες τόσο σεβάστηκαν τὸ Ἰσλάμ, ὥστε ἤδη ὁ Μπάκρ (παλαιός φίλος συνομήλικος τοῦ Μωάμεθ), σάν πρῶτος χαλίφης, ἀπαγόρευσε τήν καταγραφή παραδόσεων ὁμιλιῶν (χαντίθ) τοῦ Μωάμεθ, μέ παράλληλη ἐντολή νά καταστρέφονται, ὅσα κείμενα βρίσκονται (Ταρίχ-ι Γιακουμπί, τόμ. II, σελ. 113). Αὐτό παράλληλα μέ τήν καταγραφή τῶν στίχων τοῦ Κορανίου, ὡς πρός τήν ὁποία οἱ ἐπίσημες ἀρχές δέν συμβουλευτήκαν τόν Ἄλί, ἄν καί ἦταν γνωστό καί παραδεκτό ἀπό τόν Μπάκρ, ὅτι ὁ Ἄλί εἶχε συλλέξει καί συγκεντρώσει τούς στίχους τοῦ Κορανίου μετά τὸ θάνατο τοῦ Μωάμεθ, φάνηκε ἰδιαίτερα περιέργο στούς σιιτες. Ἦταν ὡστόσο ἀπό παλῆα γνωστό ὅτι τά λόγια τοῦ Μωάμεθ θά συμπλήρωναν τά λόγια τοῦ θεοῦ (:Κοράνι). Ἡ καταγραφή τοῦ Κορανίου ἐγίνε μετά τὴν νίκη στό Γιαμανάχ, τὸ δεύτερο ἔτος τοῦ χαλιφάτου Μπάκρ (633 μ.Χ.). Ἡ ἀπαγόρευση καταγραφῆς τῶν χαντίθ σταμάτησε μόλις τὸ 718.

Ὁ δεύτερος χαλίφης, Ὁμάρ (634-644), εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διαθήκης τοῦ Μπάκρ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο προκάλεσε τὴν δολοφονία τοῦ Ὁμάρ ἀπὸ κάποιο Πέρση σκλάβο εἶναι ἡ διάθεση τῶν πρώτων χαλιφῆδων νά ἀρνηθοῦν τήν ἐγκυρότητα τῶν παραδόσεων ὁμιλιῶν τοῦ Μωάμεθ καί νά δίνουν ἔμφαση μόνο σέ ὀρισμένα σημεῖα τοῦ Κορανίου. Οἱ σουνίτες πίστευαν ὅτι οἱ χαλιφῆδες ἦσαν ἀνεξάρτητες αὐθε-

ντίες (όπως και οι άλλοι κορυφαίοι σουν-νίτες) ως προς θέματα θείου Νόμου (μουζ-νταχίντ) και ότι συνεπώς μπορούσαν να εκφέρουν ανεξάρτητες κρίσεις (ίζντιχάντ) σε δημόσιες υποθέσεις. Οι σίιτες ωστόσο δέχονταν ότι όλα υπόκεινται στη Σαριά (ισλαμικό νόμο). Ο Ομάρ ακόμη απαγόρευσε το «ταματτού» προσκύνημα και τον προσωρινό γάμο «μοντάχ». Επίσης τότε καταργήθηκε η προσευχή «βιάσου να κάνεις τό καλό» (χάγια αλλά χάϋρ άλ-άμαλ), η οποία ωστόσο δεν έπαυσε να βρίσκεται στα στόματα των σιιτών μέχρι σήμερα.

Ο τρίτος χαλίφης Ουθμάν (644-656) αναγορεύθηκε από ένα «συμβούλιο» έξι θρησκευτικών προχόντων, οι οποίοι είχαν καθορισθεί από τον Ομάρ. Τό χειρότερο από όλα, όσα συνέβηκαν κατά τά χρόνια των τριών πρώτων χαλίφηδων, ήταν η αδιάλειπτη πτώση σημασίας του θρησκευτικού και πολιτικού κέντρου (Μέκκα - Μεδίνα) προς όφελος της ήγεμονίας της Δαμασκού. Η παλαιάς ιστορίας πόλη (αναφέρεται σαν Dimashki σε άσσυριακά χρονικά) είχε μεταβληθεί σε ένα σημαντικό κέντρο μιας απεριγράπτης συνομοσίας εναντίον του Ισλάμ: ό μετά την κατάληψη των εκεί βυζαντινών έπαρχιών άραβας «μουσουλμάνος» Μοαουΐγιε (Μωαβιά επί τό βυζαντινώτερο) αυτοτιτλοφορήθηκε «Χοορός των Άράβων», χρησιμοποιώντας τό περσικό όνομα πολλών σασσανιδών αυτοκρατόρων σαν τίτλο για τον ήγέτη μιας χώρας μουσουλμάνων. Αυτό τό ανεπίτρεπτο γεγονός δεν τράβηξε την προσοχή, την οποία θά έπρεπε. Η συμπεριφορά κατά τά έθνικά βυζαντινά ή περσικά πρότυπα ήταν άπλά και μόνον ή έξωτερική ουσιαστικής ιδεολογικής διαφοράς, ή οποία υπέφωσκε. Η πολιτική-στρατιωτική έξουσία μετατοπιζόταν προς τή Δαμασκό, γεγονός τό οποίο σήμαινε την δυνατότητα επιβολής ενός τυπικά μουσουλμανικού κράτους αντιϊσλαμικής όμως κατεύθυνσης.

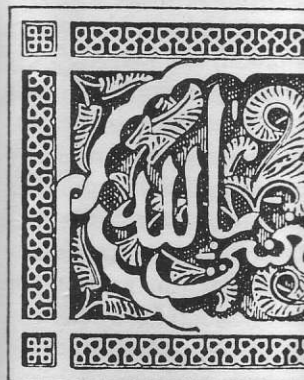
Θά πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με τό Κοράνι μία χώρα μουσουλμανικής πλειοψηφίας πρέπει αναγκαστικά να είναι μία [όχι μόνο μουσουλμανική αλλά και] ισλαμική χώρα. Η διαφορά αυτής της όρολογίας πρέπει να εξηγηθεί ιδιαίτερα στο

έλληνικό κοινό: Μία «μουσουλμανική χώρα» δεν συνεπάγεται τίποτα περισσότερο από τό ότι οι κάτοικοί της είναι σε πλειοψηφία μουσουλμάνοι. Μπορούν να ζούν μέσα σε ιδεολογικά, κοινωνικά, νομοθετικά πλαίσια καθορισμένα από άλλες θρησκείες ή ιδεολογικές άρχές (:π.χ. ή σημερινή Τουρκία είναι μία χώρα μουσουλμανικής πλειοψηφίας αλλά τά κοινωνικά πλαίσια, τά όποια έτέθηκαν από τό νομοθετικό έργο του Μ. Κεμάλ είναι δυτικοευρωπαϊκά). Μία «ισλαμική χώρα» όμως συνεπάγεται άναγνώριση της Σαριά (:ισλαμικού νόμου δοσμένου μέσα στο Κοράνι άποσπασματικά σαν έπιταγές για κοινωνική όργάνωση των πιστών μουσουλμάνων) σαν μόνου νομοθετικού πλαισίου.

Πρό της άπελπιστικής κατάστασης για τό μέλλον του Ισλάμ, όπως είχε δημιουργηθεί με τον Ουθμάν στην Μεδίνα και τον Μοαουΐγιε στην Δαμασκό, οι σίιτες αποφάσισαν να δράσουν. Τότε άρχισε μία σημαντική κοινωνική κατάσταση, ή οποία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ενός υπόγειου κυκλώματος πληροφόρησης και δράσης, τό όποιο έπρόκειτο άργότερα να παίξει ακόμη σημαντικότερο ρόλο. Ο Ουθμάν αναγκάστηκε να υποχωρήσει μπροστά σε μία ομάδα έπαναστατημένων αιγυπτίων και ό Άλί — αντικαθιστώντας τον — τούς έδωσε ένα χαρτί παραδοχής άπαιτήσεων. Όμως στον δρόμο τους προς την Αίγυπτο συνέλαβαν μία καμήλα του Ουθμάν (τήν όποία εκείνος έθεώρησε κλεμένη) με ένα ύπηρετη του Ουθμάν (τόν όποϊον εκείνος ανέφερε σαν δρώντα χωρίς την διαταγή του) κατευθυνόμενο προς Αίγυπτο με ένα γράμμα, ό γραφικός χαρακτήρας του όποϊου άνηκε στον γραμματέα του Ουθμάν (τήν πράξη του όποϊου εκείνος ανέφερε ότι άγνοούσε). Τό γράμμα στρεφόταν καιρία ενάντια στα συμφωνημένα. Τότε τέθηκε στον Ουθμάν τό διττό πρόβλημα: «Έάν αυτό έγινε με την άδειά σου, είσαι προδότης και έάν τόσο σημαντικά πράγματα συμβαίνουν χωρίς την άδεια και αντίληψή σου, άποδεικνύεται ή άνικανότητα και άδυναμία σου. Στην κάθε περίπτωση, ή παραιτήσου, ή διώξε όλο τό προσωπικό σου» (Ταρίχ-ι Ταμπαρί, τόμ. ΙΙΙ, σ. 402-409 και Ταρίχ-ι Γιακουμί, τόμ. ΙΙ, σ. 150-151). Μετά από λίγες μέρες πολιορκίας του σπιτιού του,

σκοτώθηκε και ή όλη ύπηρεσία του έληξε.

Ο Άλί ήταν ό άντιπρόσωπος της άδιαφιλονείκτης τέταρτης πέντε χρόνια του χαλίφης. Τηρούμε μία έντονη προσαρμογή στον δρόμο της ισσοπολιτεία, ή όποία είναι ή βάση της άποτέλεσμα των διαφορών, την πρώτη θεια στις ισλαμικές επιστολογραφίες (φαλσαφάχ-ι ιλάχι), γραμματολογία, άστρονομία) και μιας θρησκευτικής σχολής ή βάση του ισλαμικού στόσο οι αντίθετοι του Άλι σαν και δεν είχαν παραιτημένους τους: παραδέχονταν τις άπόψεις του σχετικά της κοινωνίας. Είχαν ού με τον Μοαουΐγιε, μόνον σβητία του Άλί. Έπεισό υπήρξαν καθημερινά γε έκέρδισε τον «πόλεμο της Μάχη του Σιφίν» και τη χρασανάν», όπου τά δείγματα και αντιϊσλαμισμού των στο κατακόρυφο. Όμο μέσα στο τζαμί της Κούσιας Μεσοποταμίας, από

σκοτώθηκε και ή ὄλη ὑπόθεση τακτοποιήθηκε.

Ὁ Ἰβν Ἄλν ἦταν ὁ ἀναμφισβήτητος καί ἀδιαφιλονείκητος τέταρτος χαλίφης. Κατά τά πέντε χρόνια τοῦ χαλιφάτου του παρατηροῦμε μία ἔντονη προσπάθεια ἐπαναπροσαρμογῆς στόν δρόμο τοῦ Μωάμεθ, μία ἰσοπολιτεία, ή ὁποία εἶχε ἀνατραπεῖ ἐπὶ Ἰβν Ἄλν με ἀποτέλεσμα τήν ἐμφάνιση ταξικῶν διαφορῶν, τήν πρώτη ἔντονη προσπάθεια στίς ἰσλαμικές ἐπιστήμες (μεταφυσικά φασαφάχ-ι ἰλάχι), γραμματική, ἀραβική φιλολογία, ἀστρονομία) καί τή δημιουργία μιᾶς θρησκευτικῆς σχολῆς, ή ὁποία ὑπῆρξε ή βάση τοῦ ἰσλαμικοῦ ἐσωτερισμοῦ. Ὡστόσο οἱ ἀντίθετοι τοῦ Ἰβν Ἄλν καιροφυλακτοῦσαν καί δέν εἶχαν παραιτηθεῖ ἀπό τοὺς στόχους τους: παραδέχονταν τόν Ἰβν Ἄλν ἀλλά ὄχι τίς ἀπόψεις του σχετικά με τήν ὀργάνωση τῆς κοινωνίας. Εἶχαν οὐσιαστικά ταυτισθεῖ με τόν Μωαουῖγιε, μόνο οὐσιαστικό ἀμφισβητία τοῦ Ἰβν Ἄλν. Ἐπεισόδια καί δολοφονίες ὑπῆρξαν καθημερινά γεγονότα. Ὁ Ἰβν Ἄλν ἐκέρδισε τόν «πόλεμο τῆς Καμήλας», «τήν Μάχη τοῦ Σιφίν» καί τήν «Μάχη τοῦ Ναχραονάν», ὅπου τά δείγματα βαρβαρισμοῦ καί ἀντιἰσλαμισμού τῶν σουννιτῶν ἔφθασαν στό κατακόρυφο. Ὁμως δολοφονήθηκε μέσα στό τζαμί τῆς Κούφα, πόλης τῆς Νότιας Μεσοποταμίας, ἀπό ἕνα μέλος ἀντισηϊ-

τικῶν ὁμάδων: τόν Χαοναρίτζ.

Στή συνέχεια, δεύτερος Ἰβν Ἄλν καί πέμπτος χαλίφης ἀνακηρύχθηκε ὁ γιός τοῦ Ἰβν Ἄλν, ὁ Χασάν. Αὐτό ἔγινε καί σάν ἐφαρμογή τῆς διαθήκης Ἰβν Ἄλν καί σάν ἐπικύρωση ἀπό τήν μουσουλμανική κοινότητα. Ὁμως δέν ἐπρόκειτο νά περιληφθεῖ μέσα στοὺς «Κουλαφάρασιντούν»: τοὺς σωστά καθοδηγούμενους χαλίφηδες (δηλαδή τοὺς τέσσερεις πρώτους), τοὺς ὁποίους ἀποδέχονται καί οἱ σουννίτες καί οἱ σηϊτες. Ὑπάρχει μία μεγάλη διαφορά στήν ἀπό τοὺς σηϊτες ἀντιμετώπιση τῶν τριῶν πρώτων (σουννιτῶν) χαλίφηδων καί τῆς δυναστείας τῶν Ἰβν Ἄλν (ἰδρυτής ὁ Μωαουῖγιε) τῆς Δαμασκοῦ, ή ὁποία ἐπεκράτησε μετά τό θάνατο τοῦ Ἰβν Ἄλν καί ή ὁποία ἔχει πλήρως καί ἄκρως ἀρνητικό — ἀντιἰσλαμικό — χαρακτήρα. Ὁμως ή πρώτη φάση σύγκρουσης σουννιτῶν-σηϊτῶν τελειώνει με τόν θάνατο τοῦ Ἰβν Ἄλν. Στή συνέχεια, ή ἱστορία παίρνει ἕνα διαφορετικό διπλό χαρακτήρα: ή τότε προσωρινή καί σήμερα μισοξεχασμένη δυναστεία τῶν Ἰβν Ἄλν τῆς Δαμασκοῦ ἐπισκιάζεται ἀπό τήν τότε καταδιωγμένη σειρά διαδοχῆς τοῦ Ἰβν Ἄλν, ή ὁποία συνεχίζεται καί ὑπάρχει σήμερα καί στό μέλλον: ἔως τό Πλήρωμα τοῦ Χρόνου καί τήν τότε θεαματική Ἐπανεμφάνιση τοῦ σήμερα ἀποκρυμμένου Δωδεκάτου Ἰβν Ἄλν.

